[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 796: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 528

ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਬਿਹਾਰ, ਪਟਨਾ

ਬਨਾਮ

ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 18802 ਆਫ 2017)

15 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ* ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਮਾਮਲਾ ਰਾਜ ਪੱਛੜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਐਂਟਰੀ 20 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਧਾਰਾ। 341-ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ) ਐਕਟ, 1991 - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ - "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ ਨੂੰ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ - ਰਾਜ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਤਾ - ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਐਂਟਰੀ 20 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ - ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ:

ਹਾਲਤ: 01.07.2015 ਦਾ ਮਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 1 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ/ਅਧਿਕਾਰ/ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 341-ਰਾਜ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਅਤਿ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ 20 ਅਧੀਨ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨ' ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਇੱਕ ਬਦਨੀਤੀਪੂਰਨ ਅਭਿਆਸ ਸੀ - ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਜਾਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ - ਅਤਿ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ - ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

---

* ਲੇਖਕ

ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਰਾਜ ਕੋਲ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਲਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। 341 ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 ਅਤੇ 2 ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਨ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ - 01.07.2015 ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮਤਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਲਈ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦਾ - ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਲਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਹੀਂ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜੋ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 36-39, 41, 42]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਾਓ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਸੋਨੋਨ [2020] 11 ਐਸਸੀਆਰ 597: (2021) 13 ਐਸਸੀਸੀ 336- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਬਿਹਾਰ ਪੋਸਟਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ) ਐਕਟ, 1991; ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ; ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ) ਆਦੇਸ਼, 1950; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼
(ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1956; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 1967; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976; ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ) ਆਦੇਸ਼ (ਦੂਜਾ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2002; ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1993

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ; "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ; 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ; "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ ਨੂੰ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ; ਰਾਜ ਪਛੜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ; ਅਤਿਅੰਤ ਪਛੜੇ ਵਰਗ; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ; 01.07.2015 ਦਾ ਮਤਾ; ਬਦਨੀਤੀਪੂਰਨ ਅਭਿਆਸ; ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 18802

2015 ਦੇ CWJC ਨੰਬਰ 12403 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 03.04.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7793 ਆਫ 2024

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ੀਆਂ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਜੈਸਿੰਗ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਦੀਪਕ ਜੈਨ, ਕੇ.ਬੀ. ਪ੍ਰਦੀਪ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਔਲਖ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੁਸ਼ਕਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਸ਼ਮਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਵੈਭਵ ਮਨੂ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਟਵਿੰਕਲ ਗੁਪਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ., ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਰਾਕੇਸ਼ ਖੰਨਾ, ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਯਸ਼ ਵਿਆਸ, ਅਨੀਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਨੀਰਜ ਸ਼ੇਖਰ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪਰਾਜਿਤਾ, ਆਯੂਸ਼ ਸਿੰਘ, ਰਾਮਚਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੋਰਚਨ ਕੁਮਾਰ, ਬਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐੱਸ. ਕਾਰਤਿਕ ਕੁਮਾਰ, ਨਵੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਰਾਹੁਲ ਨਾਰੰਗ, ਰਾਓ ਵਿਸ਼ਵਾ, ਹਰਸ਼ੇਦ ਸੁੰਦਰ, ਨਿਹਾਰ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਦਾਸ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੁਬਨਾ ਨਾਜ਼, ਜ਼ਫਰ ਖੁਰਸ਼ੀਦ, ਅਮਿਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਮੋਹਿਤ ਕੋਛੜ, ਰਜਤ ਨਾਇਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਘਿਲਦਿਆਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਿਕਾ ਠਾਗੁਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਿਕਾ ਠਾਕੁਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਠਾਗੁਨ ਮਹਿਰਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਨਾਇਕ, ਅਮਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਬੀ.ਐੱਸ.ਰਾਜੇਸ਼ ਅਗਰਜੀਤ, ਸ਼ਿਆਮਲ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਖਦੀਪ ਕੌਰ, ਬਿਟੂ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੋਤੀ ਰਾਣਾ, ਸਤਿਆ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਨਾਗਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਤੂ. ਗੋਸਵਾਮੀ, ਸਿਧਾਰਥ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਵਿਨੈ ਕੁਮਾਰ ਓਝਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜ ਬਾਲਾ, ਰੰਜਨ ਨਿਖਿਲ ਧਾਰਨੀਧਰ, ਅਨਿਲੇਂਦਰ ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਕਸ਼ਯਪ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਰੰਜਨ, ਸੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.

ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਬਿਹਾਰ, ਪਟਨਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ

1. ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ/ਲਾਗੂਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ/ਹਨ।

2. 2021 ਦੇ SLP (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 18294 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ।

3. ਇਹ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ (4) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ 1 ਜੁਲਾਈ, 2015 ਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਪੱਛੜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ) ਐਕਟ, 1991 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤਿ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ, ਲੜੀ ਨੰਬਰ 33 'ਤੇ ਦਰਜ ਜਾਤੀ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਕਤ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 20 'ਤੇ ਦਰਜ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 01.07.2015 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਤੇ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮੂਲ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

> *"अत: राज्य सरकार ने भली-भांति विचारोपरांत निर्णय लिया है कि पिछडे वर्गो के लिए राज्य आयोग की उपर्युक्त सलाह के आलोक में बिहार पदो एवं सेवाओ की रिक्तियो में आरक्षण (अनुसूचित जातियो, अनुसूचित जनजातियो एवं अन्य पिछडे वर्गो के लिए) अधिनियम 1991 की अत्यंत पिछडे वर्गो की सूची (अनुसूची-1) के क्रमांक-33 पर दर्ज "तांती (ततवा)" जाति को विलोपित कर दिया जाए ताकि तांती (ततवा) को अनुसूचित जाति की सूची में क्रमांक-20 पर दर्ज पान/स्वासी के साथ समावेशन पर अनुसूचित जाति का लाभ मिल सके।"*

4. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਐਲਪੀਏ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਮਤੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ-20 ਅਰਥਾਤ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਦੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਚੁਣੌਤੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ

ਜਾਂ ਉਪ-ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ/ਅਧਿਕਾਰ/ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ, ਜੋੜ, ਮਿਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸੋਧ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 01.07.2015 ਦੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਨ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਦੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਪੱਛੜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 1976 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਅਤਿ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਦੀ ਐਂਟਰੀ-20 ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 03.04.2017 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਐਲਪੀਏ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

7. ਇਹ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

8. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਜੈ ਸਿੰਘ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਲਮਾਨ ਖੁਰਸ਼ੀਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ. ਗਿਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

9. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ।

(1) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(2) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਿਆ, ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਲਈ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(4) 1950 ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਅਤੇ 1950 ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸੋਧ।
(5) ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
6) ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ/ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ।
7) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦਾ ਸਟੈਂਡ।
8) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ।
(9) ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ।
(10) ਸਿੱਟਾ।
10. "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ" ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 366(24) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"366(24)। "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

11. ਧਾਰਾ 341 ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 341 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ-1 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ-1 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 341 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:
"ਅਨੁਛੇਦ 341. (1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਨਤਕ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

(2) ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।"

12. ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਸਾਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ, ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ, ਧਾਰਾ-1 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ-1 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਧਾਰਾ-1 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਜਾਂ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਾਦੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14. ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ) ਆਦੇਸ਼, 1950 ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 10 ਅਗਸਤ, 1950 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 11 ਅਗਸਤ, 1950 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਜ਼ਟ, ਅਸਾਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ "ਭਾਗ II-ਬਿਹਾਰ" ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"1. ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ:
1. ਬੈਰੀ
2. ਬੰਤਰ
3. ਭੋਗਤਾ
4. ਕਾਲ
5. ਚੌਪਾਲ
6. ਧੋਬੀ

7. ਡੋਮ
8. ਦੁਸਾਧ, ਧਾਰੀ ਜਾਂ ਧਾਰੀ ਸਮੇਤ
9. ਘਾਸੀ
10. ਹਲਾਲਖੋਰ
11. ਦਿਨ, ਮੇਹਤਰ ਸਮੇਤ
12. ਕੰਜਰ
13. ਕੁਰੜੀ
14. ਲਾਲਬੇਗੀ
15. ਮੋਚੀ
16. ਮੁਸਾਹਰ
17. ਨਾਟ
18. ਪਾਨ
19. ਬਾਅਦ
20. ਰਾਜਵਾਰ
21. ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ

15. 'ਪਾਨ ਜਾਤੀ' ਨੂੰ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 18 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਨ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1956, ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ 1956 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 63 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਕ੍ਰਮ ਨੰ. 18 'ਤੇ 'ਪਾਨ' ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1950 ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ 'ਪਾਨ ਜਾਂ ਸਵਾਸੀ' ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ 20ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 1967 ਵਿੱਚ, ਲੜੀ ਨੰ. 20 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ-III ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ, ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ 'ਪਾਨ; ਸਵਾਸੀ, ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ' ਵਜੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲਾ ਸੋਧ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976 ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ 27ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ-III ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ-20, ਐਂਟਰੀ 1956 ਦੇ ਸੋਧ ਯਾਨੀ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ' ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਹੀ।

19. ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ 53ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ) ਆਦੇਸ਼ (ਦੂਜਾ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2002 ਦੁਆਰਾ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਐਂਟਰੀ 20 ਨੂੰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨ' ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

20. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 338-ਬੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

21. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1993 (1993 ਦਾ ਰਾਜ ਐਕਟ ਨੰ. 12) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ: ਧਾਰਾ 10 ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇਗੀ।

22. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਪੋਸਟਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅਸਾਮੀਆਂ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ) ਐਕਟ, 1991 (1992 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 3) ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਨੇ ਅਤਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 33 'ਤੇ, "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਅਤਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

23. ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ ਅਤੇ 2024 ਦੇ IA ਨੰਬਰ 100468 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 05.08.2011 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨ' ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਜਾਂਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'RGI') ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਤੈਅ ਵਿਧੀਆਂ

ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ 24.01.2013 ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। RGI ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 31.01.2013 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ RGI ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ/ਹੋਰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅੱਜ ਤੱਕ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੈਰਾ-9 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਮਲੇ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 48 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨੜ' ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

24. ਪੈਰਾ 10 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ) ਆਦੇਸ਼, 1950 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ, ਜੋ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 20 'ਤੇ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨੜ' ਮੰਨ ਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 2015, 2016, 2018, 2019 ਅਤੇ 2020 ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨੜ' ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ' ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇ। ਪੈਰਾ-11 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 03.04.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, "ਤੰਤੀ ਤੰਤਵਾ" ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀ। ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 13, 14 ਅਤੇ 15 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2017 ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ।

25. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧਾਰਾ 366(24) ਅਤੇ 341 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ 01.07.2015 ਦੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੂਚਨਾ/ਮਤਾ ਖੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਿਤ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਸਿਰਫ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਿਤ ਸੂਚੀਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

26. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ-20 ਵਿੱਚ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨ' ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 2011 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਜਨਵਰੀ, 2013 ਵਿੱਚ ਆਰਜੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 31.01.2013 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਹੋਰ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤਰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਰਾਜ ਨੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ, ਇਸਨੇ 01.07.2015 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨੜ' ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

27. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ 01.07.2015 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 1992 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੂਚਿਤ ਅਤਿ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ/ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ-20 'ਤੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ ਪਨ' ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਤੀ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਅਤਿ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਟੁੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

28. ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 01.07.2015 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
29. ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਸਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਰਜਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 22.11.2021 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

30. ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬਦਨੀਤੀਪੂਰਨ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਸੀਟ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

31. ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕੋਟੇ/ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

32. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਤਾ ਸਿਰਫ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ; ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ' ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਰਾਜ ਨੇ ਸਿਰਫ 02.02.2015 ਦੇ ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

"ਏ. ਪਛੜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਪਰਸੋਨਲ ਵਿਭਾਗ, ਪਛੜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 11, ਪੈਰਾ 11.3 ਵਿੱਚ, ਪਾਨ ਨੂੰ ਤੰਤੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀ. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ 1978-80 ਦੀ 10ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁੰਗੇਰੀ ਲਾਲ ਆਯੋਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੰਤੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਸੀ. 1967 ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ/ਤੰਤੀ/ਤੱਤਵਾ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡੀ. ਕਾਕਾ ਕਾਲੇਕਰ ਪਛੜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਾਤੀ ਤੰਤੀ/ਤੱਤਵਾ ਨੂੰ ਪਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਈ. ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਅਮਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਝਾਰਖੰਡ ਕਬਾਇਲੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 1107 ਮਿਤੀ 01.03.2004 ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੰਤੀ/ਤੱਤਵਾ ਅਤੇ ਪਾਨ ਇੱਕੋ ਜਾਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਫ. ਐਚ. ਰਿਜ਼ਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ "ਟ੍ਰਾਈਬਜ਼ ਐਂਡ ਕਾਸਟ ਆਫ਼ ਬੰਗਾਲ", ਪੰਨਾ 155 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ ਅਤੇ ਤੰਤੀ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹਨ ਅਤੇ ਬੁਣਕਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜੀ. ਏ.ਐਨ. ਸਿਨਹਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ, ਪਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸਲੀ ਵਿਗਿਆਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਾਰਥੀਤਾ ਦਾ ਹੋਰ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।
ਐਚ. ਇਹਨਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਹੈ।

ਐਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਜੇ. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਛੜਾ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜੋ ਹੁਣ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਨੇ ਵੀ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਤੰਤੀ/ਤੰਤਵਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹਨ।"

33. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਗੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸਿਵਾਏ ਕਿਸੇ ਅਤਿਅੰਤ ਵਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 29.03.2022 ਨੂੰ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਦੇ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ' ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭ/ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਾਓ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਸੋਨੋਨੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। । ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 115 ਅਤੇ 116 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੀ।
34. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ 29.03.2022 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
35. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ/ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
1 [2020] 11 SCR 597 : (2021) 13 SCC 336

36. ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 01.07.2015 ਦਾ ਮਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗਲਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ/ਅਧਿਕਾਰ/ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦਾ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਕਿ 01.07.2015 ਦਾ ਮਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ-20 ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਜਾਂ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ਉਚਿਤਤਾ/ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਨੇ 01.07.2015 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਐਂਟਰੀ 20 ਅਧੀਨ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪਨ' ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ, ਮਾੜੇ ਜਾਂ ਉਦਾਸੀਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਬਦਨੀਤੀ ਭਰੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਰਾਜ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਜਾਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ।

37. ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸਿਰਫ ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 341 ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

38. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਈ।

39. ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਰਾਰਤ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਅਧੀਨ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦਾ। ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰ ਦਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਾਭ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਧਾਏ ਗਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜੋ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਜ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

40. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

41. ਮਿਤੀ 01.07.2015 ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮਤੇ ਨੂੰ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

42. ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜੋ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਾਅ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

43. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ